

KANITZ ÁGOST emlékének

Előszó

A KANITZIA 4. kötete a folyóirat névadó kolozsvári botanika professzorának kegyes emlékét idézi, halálának századik évfordulója alkalmából.

KANITZ Ágost Lugoson, egy bánati kisvárosban született. Tanulmányait Temesváron, Nagykörösön és Bécsben végezte. Tanított a Mosonmagyaróvári Gazdasági Akadémián, majd 1872-ben az akkor induló kolozsvári Tudományegyetem Növényteni Tanszékének vezetője lett. Személyisége, egész munkássága meghatározó jellegű a XIX. század második felének magyar botanikai életére. Már 1865-ben, egészen fiatalon megjelentette német nyelven az első magyar botanikatörténetet (Halle). 1877-től kezdve elindította, szerkesztette és kiadta az első magyar nyelvű botanikai szakfolyóiratot: a MAGYAR NÖVÉNYTANI LAPOK - at. E folyóirat minden kötetét, minden számát az európai szellemiség és a tudományos élet pezsgése hatja át. Lapjain megjelennek a szakma akkori jeles képviselői: P. ASCHERSON, A. KERNER, A. GRIESEBACH, A. De. CANDOLLE, HAYNALD L., SIMONKAIL., PORCIUS FL., BORBÁS V., stb. A Közép-európai botanikai kutatás és oktatás nemzetközi szintre emelkedik.

Jeles tudományszervezőnek és kiváló botanikusként tartjuk számon. Számos kritikai észrevételével, hipotéziseivel, új tankönyveivel (pl. Általános növénytan, Növényrendszertan) a kolozsvári botanikai iskola megteremtője. Különös érzéssel szerez elsőbbséget a Balkán és a környező országok florisztikai kutatásában: - *Catalogus cormophytorum et anthophytorum Serbiae, Bosniae, Hercegovinae, Montis Scodri, Albamae hucusque cognitarum*, MNL, 1877, 12, 1-108; - *Plantas Romaniae hucusque cognitae*, MNL, 1881, 60, 1-268. stb.

Emlékezve a KANITZ által elindított haladó hagyományokra, jelen kötetünkben az általa is oly kedvelt Kárpát-medence védett növényeinek válogatásával, a MNL repertóriumával és a hazai valamint távoli tájak botanikai megfigyeléseivel szeretnénk tisztelni.

Nagy elődünk egész munkássága, példaképe lehet az európai szellemiségű, globálisan gondolkodó de lokálisan is cselekvő tudományos értelmiségiek örömdetesen növekvő táborának.

Szombathely, 1996. november

A szerkesztő

To the memory of August KANITZ

Preface

The publication of Volume 4 of KANITZIA marks a memorial issue dedicated to the centenary death of our journals denominator August KANITZ, Professor of Botany at the University of Kolozsvár (today Cluj-Napoca, Romania).

Professor KANITZ was born in Lugos, a small town in Banat. He studied in Temesvár, Nagykörös and Wien. Start teaching at the Agricultural Academy in Mosonmagyaróvár and, than (1872) became the head of Botanical Department at the University in Kolozsvár. All his activity and proper personality was determinant to the development of botanical science at the second part of last century. As very young he published the first history of Hungarian Botany in German language (Halle, 1865). Later, as a good scientific organizer, he published and edited the first botanical publication in Hungarian language: HUNGARIAN BOTANICAL JOURNAL (1877-1896), what has a great importance in science history.

In the journal edited by KANITZ were present a series of personalities of the time like: P. ASCHERSON, A. KERNER, A. GRISEBACH, A. De CANDOLLE, L. HAYNALD, L. SIMONKAI, FI. PORCIUS, V. BORBÁS etc. with a large contribution to the progress of European Botany. With his critical observations, ideas and new books for students (General Botany, Systematic Botany) he created a botanical school in Transsylvania. His personal studies reflect the earlier data to the regional floras like: - *Catalogus cormophytorum et anthophytorum Serbiae, Bosniae, Hercegovinae, Montis Scodri, Albaniae hucusque cognitorum*, MNL 1877, 12, 1-108; - *Plantas Romaniae hucusque cognitae* MNL, 1881, 60, 1-268.

Reflecting the commemorative scientific traditions started by A. KANITZ, the themes presented in this volume are related to a selection of the floristic treasure of protected plants in the Carpathian Basin, the repertory of the Hungarian Botanical Journal and some botanical observations on local or on far away landscapes.

His great personality and all his activity especially as a generator of ideas in botany, remained for the next generations as a model to be followed, applied the European spirit in solving regional scientific facts.

Szombathely, November 1996

The Editor

August Kanitz

KANITZ ÁGOST (1843-1896) Botanika professzor és tudományszervező, az első magyar nyelvű szakfolyóirat, a **MAGYAR NÖVÉNYTANI LAPOK** szerkesztője és kiadója.

AUGUST KANITZ (1843-1896) Professor of Botany, scientific organizer, publisher and editor of the first botanical publication in hungarian language: the **HUNGARIAN BOTANICAL JOURNAL**.